

✉ Skriv och berätta

- Vilken växt samt var och hur länge den har odlats
- Vem har odlat växten och känner du till var den kommit ifrån
- Känner du till något namn på växten, sortnamn, lokalt namn eller något namn ni själva har gett växten
- Finns det någon intressant historia som är förknippat med växten. Det kan vara ett recept, ett foto eller något annat
- Har växten någon speciell egenskap

Vi är tacksamma för så mycket information och bilder som du har, men skicka inget levande växtmaterial! Alla uppgifter som vi får in till Sparrisuppropet kommer att noga studeras. Sedan tar vi kontakt med dig för att diskutera hur vi kan säkra växtmaterialet. Särskilt intressanta vegetativt förökade nyttoväxter kommer senare att provodlas, bevaras och återföras i odling.

Sparrisuppropet

Vi söker äldre vegetativt förökade nyttoväxter, odlade före 1950.

Kontakta oss:

SPARRISUPPROPET

Centrum för biologisk mångfald

Box 54

230 53 Alnarp

eller sparrisuppropet@pom.info

Sedan år 2000 finns ett nationellt program för att bevara den genetiska mångfalden bland de odlade växterna. Programmet har fått namnet POM – Programmet för Odlad Mångfald.

Inom POM samarbetar myndigheter, Sveriges lantbruksuniversitet, Nordiska genbanken, växtförädlingsföretag, botaniska trädgårdar, friluftsmuseer, odlarorganisationer och ideella föreningar.

PROGRAMMET FÖR
ODLAD MÅNGFALD

www.pom.info

HENELL GRAFISK FORM 2007

Sparrisuppropet

Hjälp oss samla in information om äldre vegetativt förökade nyttoväxter

Sparris Akvarell av Georg Oelinger, 1553 Universitätsbibliothek Erlangen – Nürnberg, Tyskland

Var med och rädda vårt gröna kulturarv

Rabarbersorten 'Elmblitz'

Sparris från Wäsby

Röd Humleblomma

Humlekottar

Kronärtskockor ur Hortus Eystettensis, 1613

Kvanne

Egyptisk luftlök

VAR MED OCH RÄDDA VÅRT GRÖNA KULTURARV

Sparrisuppropet

Hjälp oss att samla in information om äldre vegetativt förökade nyttoväxter – sparris, kronärtskocka, jordärtskocka, kvanne, strandkål, div. lökarter, krydd- och medicinalväxter, rabarber, pepparrot samt humle.

☉ Nyttoväxter med odlingstradition

I trädgårdslitteratur från mitten av 1800-talet finner vi att flera växtslag såsom kronärtskockor, kvanne, strand- eller sjökål, rabarber, humle och naturligtvis sparris tillsammans benämns ”Sparrisväxter”. Många av dessa växter är älskade vårprimörer, andra är nära kopplade till svensk dryck- och mattradition.

Trots vårt kalla klimat kan vi i Sverige odla många kulturväxter som är tåliga och troget kommer tillbaka år efter år. Vi har en lång odlingstradition för ett antal nyttoväxter som förökas vegetativt. Dessa växter kan överleva i årtal utan vår hjälp. Visserligen sker den mesta odlingen av dessa växter via frö, men plantorna utvecklas då långsamt. Vår korta odlingsäsong har ibland medfört att man istället har förökat dem genom sticklingar.

☉ Varför är vi intresserade av dessa växter

Många av våra äldre nyttoväxter har försvunnit eller är idag hotade! Hotet är dels den minskade odlingen i hemträdgården, dels att äldre växtmaterial har ersatts med moderna sorter. I syfte att bevara den biologiska mångfald som har uppstått genom århundraden av odling och urval samt växternas kulturhistoria, söker vi nu efter plantor av vegetativt förökade nyttoväxter.

☉ Vi behöver din hjälp

I ett första skede är vi intresserade av alla tips och uppgifter som vi kan få om förekomst av sparris, kronärtskocka, jordärtskocka, kvanne, div. lökarter som vitlök, luftlök och piplök som odlats före 1950.

Kanske finns det någon som odlar strandkål eller någon annan udda vegetativ nyttoväxt eller en gammal krydd- och medicinalväxt? Tidigare har vi inventerat och samlat in humle, pepparrot och rabarber, men vi hoppas att få in ytterligare tips om dessa växter också norr om Dalarna. Humlen ska ha odlats före 1900.

Vi är bara intresserade av växter som har förökats eller överlevt vegetativt. Växterna ska finnas i odling eller växa i tidigare odlingsmiljöer som t.ex. gamla trädgårdar.